

Näringsdepartementet

n.remissvar@regeringskansliet.se
marija.grekovska@regeringskansliet.se

Departementspromemoria, Ds 2018:33, om översyn av lagstiftningen mot s.k. fordonsmålvakter

(N2018/04311/MRT)

Trafikförsäkringsföreningen (TFF) välkomnar regeringens ambitioner att minska förekomsten av fordonsmålvakter och inkommer härmed med synpunkter på förslagen. Remissvaret omfattar enbart de punkter där TFF har en avvikande mening, dock nämns under övrigt några punkter som vi finner viktiga att framhålla ur ett bredare perspektiv.

Sammanfattning

Vi vill upplysningsvis poängtera att de enskilda skulder som syns i Kronofogdemyndighetens (KFM) register endast är de skulder som enskilda borgenärer har valt att lämna till KFM. Fordonsmålvakter har omfattande skulder till TFF.

Användningsförbud vid obetalda felparkeringsavgifter och avskyltning av fordon som används i strid mot användningsförbudet är inte tillräckligt. Fordonen måste kunna omhändertas. Avskyltning medför dessutom svårigheter att identifiera fordon, t ex vid smitningsolyckor eller vid passage genom betalstationer.

TFF anser att KFM ska ges möjlighet att utmäta, ianspråka eller på annan grund fatta beslut om omhändertagande på distans genom att begära biträde från polis och andra myndigheter. Myndigheter måste ges möjlighet att samarbeta och omhänderta tillgångar av exekutivt värde från personer som inte vill göra rätt för sig.

Det är nödvändigt att finansbolagen underrättas om obetalda skulder och att införandet av en sådan underrättelseskyldighet prioriteras. Finansbolagens möjlighet att återta fordon är en viktig del i arbetet mot fordonsmålvakter.

Slutligen vill vi framhålla att det kan finnas ytterligare aspekter när det gäller vägtrafikregistrets tillförlitlighet och kvalitet; det är även viktigt att en registrering av korrekt fordon sker.

Punkt 9.7

Det är viktigt att tydliggöra att KFM i sin statistik och att utredaren i sin analys enbart hänvisar till de skulder som syns i KFM:s register. Utredarens påståenden att "...de enskilda skulderna uppgår till mindre belopp..." samt "...även de mest skuldtungda fordonsägarna med skulder till TFF är anmärkningsvärt få" är missvisande.

I själva verket har fordonsmålvakter stora skulder till TFF. Fordonsmålvakter varken försäkrar sina fordon eller betalar de efterföljande trafikförsäkringsavgifterna. De drygt 2 500 mest skuldtungda personerna i TFF:s register har skulder avseende trafikförsäkringsavgift på över 500 000 kronor var. Deras totala skuld uppgår till 2 548 232 588 kr. Det här är siffror som visar att problemet med fordonsmålvakter är mycket allvarigare ur ett samhällsekonomiskt perspektiv än vad som redovisas i utredningen.

Eftersom fordonsmålvakter är så kallade "skuldimmuna" är det en högst kvalificerad gissning att fordonsmålvakter även har höga skulder till andra enskilda borgenärer som i likhet med TFF har valt att inte ansöka om verkställighet hos KFM. Orsaken till att enskilda borgenärer väljer att inte ansöka om verkställighet hos KFM är att fordonsmålvakter typiskt sett saknar tillgångar och att det därför inte är ekonomiskt försvarbart.

Punkt 10.3

Att införa användningsförbud vid obetalda felparkeringsavgifter och möjlighet att avskylta ett fordon som används i strid mot användningsförbudet är bra men inte tillräckligt.

Avställda och avregistrerade fordon passerar varje dag genom betalstationerna för trängselskatt och infrastrukturavgift. Även fordon som saknar eller har manipulerade registreringsskyltar passerar varje dag. Det är uppenbart så att risken för upptäckt och lagföring är liten och att avskyltning inte skulle utgöra ett hinder för dem som utnyttjar fordonsmålvakter. Avskyltning får också den oönskade effekten att det försvårar identifiering, t ex vid smitningsolyckor eller vid passage genom betalstationer. Polisen måste därför ges möjlighet att omedelbart omhänderta fordonet när det används i strid med användningsförbudet.

Punkt 10.7

TFF är principiellt av den uppfattningen att KFM ska ges möjlighet att utmäta, ianspråkta eller på annan grund fatta beslut om omhändertagande på distans genom att begära biträde från polisen och andra myndigheter. Det är stötande att myndigheter inte ges möjlighet att samarbeta och omhänderta tillgångar av exekutivt värde från människor som inte vill göra rätt för sig.

Utredaren hänvisar till betänkandet, SOU 2016:81 s. 334 ff, i vilket det förs ett resonemang om att distansutmätning kan leda till att polisen börjar omhänderta brottsvinster eller brottsverktyg för KFM:s räkning istället för att ta dem i beslag för förverkande. I betänkandet hänvisas också till risken att polisen skulle börja ägna sig åt "fishing expedition", dvs ett planlöst sökande efter tillgångar som KFM skulle kunna utmäta på distans.

Förutom att det torde vara få statstjänstemän som vill medverka till att en brottsling betalar sina skulder med brottsvinster, har myndigheterna olika regelverk att förhålla sig till. Polisen måste alltså ha laglig grund för att t ex stoppa ett fordon eller visitera en person. De måste också göra en sekretessprövning i enlighet med offentlighets- och sekretesslagens (2009:400) bestämmelser innan de kontaktar KFM. KFM har i sin tur bl a reglerna i utsökningsbalken att rätta sig efter innan de fattar beslut. KFM:s beslut kan sedan både rättas och överklagas.

TFF är övertygad om att myndigheterna har kompetens att fatta korrekta och rättssäkra beslut även när de biträder varandra och anser därför att det bör införas utökade möjligheter för ianspråktagande på distans.

Punkt 10.9

KFM kan sälja ett fordon på annan grund än beslut om utmätning eller ianspråktagande. Till exempel kan kvarstadsbelagd eller betalningssäkrad egendom säljas om den snabbt minskar i värde eller kräver alltför kostsam vård (16 kap 14 § tredje stycket utsökningsbalken och 69 kap 15 § skatteförfarandelagen). För att undvika tveksamheter bör lagförslaget i punkten 3, bilaga 1 omformuleras så att texten "efter en utmätning eller ett ianspråktagande" tas bort.

Punkt 10.14

Det är nödvändigt att finansbolagen underrättas om obetalda skulder och att införandet av en sådan underrättelseskyldighet prioriteras. Privatleasingen ökar och finansbolagen har här en mycket viktig roll att spela i arbetet mot fordonsmålvakter, dels genom deras möjlighet att se till att fordonen återtas, dels genom att de stoppar fortsatt skuldsättning.

Övrigt

Det nämns att vägtrafikregistrets tillförlitlighet och kvalitet måste stärkas. Av vikt är även att registrering av korrekt fordon sker. Inte sällan importeras fordon med falska identiteter. En bättre kontroll bör av den anledningen ske vid registreringsbesiktning av de fordon som inte är fabriksimporterade. Det förekommer inte sällan att stulna eller skrotade fordon intar ny skepnad i annat land varefter de importeras till Sverige i synbart gott skick. Dessa fordon kommer bedrägligen försäljas på den svenska marknaden och det kan finnas en risk att förlora bilen genom andra länders regelverk om stulet gods och godtroshetsregler. Fordonet kan också sluta fungera alternativt vara trafikfarligt genom sämre fungerande system. Mot denna bakgrund måste också kontrollen av fordonet skärpas vid registreringsbesiktning.

När det gäller problematiken med samordningsnummer och oriktiga identiteter är vi mycket positiva till en översyn, det är viktigt att komma till rätta med problemen och att registreringsförfarandet ses över.

Cecilia Fabiansson Huss

Trafikförsäkringsföreningen